

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitatio Ethica De Virtute Heroica Et Semivirtutibus

**Weiss, Johann
Schmoll, Wilhelm Bernhard**

Giessæ Hassorvm, 1664

Axiomata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35917

A X I O M A T A.

I. *Ad finem practicum etiam semivirtutes faciunt.*

Licet non ratione *imperfectiois*, per quam ab habitibus virtutum moralium discernuntur; bene tamen ratione *bonitatis*, quam, ut dispositiones & rudimenta ad habitum virtutis perfectum ipsæ includunt: & ratione *accuratioris virtutum cognitionis*, juxta quam rectius discerni & distinctius cognosci queunt. Piccol. phil. de mor. grad. 3. cap. 1. pag. 235.

II. *Semivirtutes dicuntur imperfectæ.*

Imperfectæ dicuntur non *imperfectioe essentiali*, quæ proflus non datur; sed *graduali*, quatenus respectu aliarum virtutum minus firmiter subjecto inhaerent. Schefter. exerc. Ethic. 12. de virt. imperf. th. 4. 5. 6. Velsten. dec. 3. eth. quæst. 3. pag. 81. Henr. Nicol. Gymn. eth. exerc. 13. th. 2. Ifendoorn, ethic. perip. lib. 2. cap. 18. quæst. 1. pag. 370. seq.

III. *Tot sunt semivirtutes, quot sunt virtutes.*

Quamvis non *nominatim*, quo sensu ob respectum generalis objecti, quod voluptas est & dolor 2. Ethic. Nic. 3. duæ tantum certis nominibus recensentur semivirtutes; attamen *quoad rem ipsam*, seu *initia* virtutum: quia tot sunt initia constituenda, quot complementa. Piccol. l. c. gr. 3. cap. 14. p. 254.

IV. *Continentia versatur circa voluptates. 7. Ethic. Nic. 4.*

Non *in specie* circa eas tantum, quæ ex gustu & tactu percipiuntur; sed *circa omnes in genere*, quæ moderamine aliquo opus habent: neque uno, sed diverso modo, ita ut circa voluptates necessarias (quales sunt prioris generis) occupata sit *primario*, circa non necessarias *secundario*. Sthal. Eth. sect. 3. cap. 2. p. 219.

V. *Continentia circa voluptatem est abstinentia.*

Intelligenda est abstinentia non *omnimoda*; sed talis, quâ quis abstinet ab *illicitis & immoderatis* voluptatibus, quibus frui, prohibet honestas. Sthal. l. c. p. 221.

VI. *Venus est necessaria ad vitam conservandam.*

Licet venus non sit necessaria ad vitam *divinivivi* conservandam; est tamen necessaria ad vitam quoad *totam speciem* propagandam; nisi enim homines venere uterentur, species humana interiret. Sthal. l. c. p. 219.

VII. *Incontinens peccat sciens. 7. Eth. Nic. 3.*

Etiamsi (1) non *scientia* (vel potius *notitia*) *particulari*, applicando eandem ad præsentis actiones; attamen *universali*, cognoscendo, quid in genere honestum sit & laudabile, quidve turpe & vituperabile. (2.) Neque *scientia actuali*, transferendo eandem in ipso opere ad præsens objectum; attamen *habituali*, retinendo videlicet facultatem cognoscendi turpitudinem facti præsentis, quod modò perpetrat. (3.) Neque *scientiâ soluta*, liberè eadem utendo; sed *veluti ligatâ* ad tempus, eandem minimè, exercendo. (4) Neque *in ipso scil. facto*, quo affectu vehementiori prohibitus non attendit, malum esse, quod committit

mittit; sed *ante vel post factum* sapiusculè rectè judicat, & pœnitentiâ ductus, tale (sc. malum) esse cognoscit. Aid. comm. in lib. 7. Ethic. Nic. c. 1. p. 863. Joh. Magir. comm. in Arist. Ethic. libr. 7 c. 1. p. 645. seqq. & c. 3. p. 654. seqq. Heider. phil. mor. part. 2. pag. 823. seqq. Ifendoorn. Ethic. Per. lib. 2. cap. 18. quæst. 2. p. 371. Plur. Rev. Dn D. Wendeler Præceptor colendissimus phil. pract. sect. 2. cap. 12. quæst. 5. p. 476. seqq. & Excell. I. C. Dürr. Amicus noster pl. æstimandus disp. Eth. 11. th. 23. p. 189.

VIII. *Incontinens voluptatis turpior habetur incontinente ira. 7. Eth. Nic. 6.*

Quandoquidem ille rationem non admittit; hic verò eandem quodammodo audit &c. Conf. Magir. l. c. cap. 6. pag. 672. seqq. Wendelin. Phil. mor. lib. 1. cap. 15. qu. 4. §. 7. p. 549. seq. Samuel. Heiland. comm. in lib. 7. Ethic. cap. 6. quæst. 1. pag. 178. & C. L. Trentsch. Amicus noster honorandus in fasc. theor. mor. th. 13.

IX. *Intemperans longè pejor est incontinente.*

Incontinens enim non tam *corruptum*, sed aliquando *sanius* habet *judicium*, quàm intemperans: si non *in factis*, attamen vel *ante factum*, quo invitatus trahitur, & victus à cupiditatibus peccat; vel *post factum*, quo ejus pœnitet, & ad usum scientiæ actualis revertitur. Gol. ep. doctr. mor. in lib. 7. Eth. Nic. cap. 8. pag. 275.

X. *Incontinens non est simpliciter improbus. 7. Eth. Nic. 8.*

Sermo nobis est (1) non de *intemperante*, qui habitualiter malus est; sed de *incontinente*, qui dispositivè talis: quiq; (2) non *improbus*, sed *semi improbus* dicitur: peccans (3) nō plenâ voluntate; sed *animi perturbatione invitatus* quasi ad peccandum abripitur.

XI. In-

XI. *Infirmitas deterior est precipitantia. 7. Eth.*

Nic. 8.

Laborantes enim hisce vitiis non uno eodemve, sed diverso modo peccant: illi quippe à leviori affectu, idq; præunte deliberatione; hi ab affectu validiore, idq; sine deliberatione superantur. Sam. Heiland. l. c. in lib. 7. Eth. c. 8. p. 183.

XII. *Nullus incontinens est prudens. 7. Eth. Nic.*

10. § 6. End. 10.

Valet, quà sermo nobis est de iudicio non imperitiorū, qui solertiā & naturalem in agendo promptitudinem (quæ de incontinente quandoque dicitur) cum prudentiā confundūt; sed de iudicio sanè sentientium. Exc. Wendeler. Amicus honoratissimus l. c. q. 6. p. 479 Ifendoorn. l. c. q. 4. p. 374. Plura vid. in Erasmo Joh. Brochmand. eth. hist. spec. c. 5. p. 374. seqq. & Gottwald. exercit. 4. de prud. th. 16. seq.

XIII. *Actio tolerantia difficilior est, quàm fortitudinis.*

Minimè procedit de difficultate consideratâ ratione objecti, quod unum idemque esse potest; sed ratione agentis: actio enim ex dispositione emanans magis ardua est & difficilior, quàm actio ex habitu virtutis orta.

XIV. *Tolerantia occupata est circa dolores.*

Non tantum eos, quos absentium voluptatum desiderium parit; sed & hos, qui ex adversarum rerum presentia proveniunt.

XV. *Mollities excusationem meretur.*

Mollities non voluntaria & acquisita, nostrâ culpâ & pravâ consuetudine contracta; sed involuntaria, naturalis & innata, ex vitio naturæ sive gentis, loci aut sexûs, ætatis seu morbi originem trahens. Donalds. phil. mor. lib. 3. c. 12.

p. 258. Joh. Magir. l. c. cap. 7. p. 681 seq. Crüger, quæst.

Ethico pol. 93. p. 259, seqq.